

коригуючих дій. Здійснює це проект-менеджер у тісній взаємодії з усіма учасниками проекту.

Список літератури:

1. М. А. Федотова «Проектне фінансування та аналіз», навч. пос. Режим електронного доступу – [http://stud.com.ua/38086/investuvannya/proektne_finansuvannya_ta_analiz]
2. І. Г. Ганечко «Проектне фінансування: використання боргових фінансових інструментів»
3. В. А. Голота, О. В. Черниш – «Цінні папери як інструмент фінансування бізнес-проектів». Режим електронного доступу – [https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/7441/1/20170321_econfinance_v1_p025-028.pdf]
4. А. С. Ярошенко, О. С. Кобичева - «Механізм сек'юритизації банківських активів як засіб оптимізації проектного портфелю банку»

УДК 334:339.9

Т. М. Котенко
к. е. н, доцент кафедри фінансів та планування
Центральноукраїнський
національний технічний університет

МІЖНАРОДНА ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА ЯК СПОСІБ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНИ

Малий та середній бізнес в Україні тривалий час функціонує в складних умовах соціально-економічного розвитку.

Розбудова сектору малого і середнього бізнесу відіграє ключову роль в підвищенні рівня конкурентоспроможності, відновленні сталого економічного зростання та розвитку сприятливого середовища для провадження підприємницької діяльності, залучення інвестицій в країну. З метою

диверсифікації джерел економічного зростання держави політику у сфері малого і середнього бізнесу необхідно вдосконалювати.

Розвиток малого та середнього бізнесу сприяє створенню нових робочих місць, зростанню валового внутрішнього продукту, а також стимулюванню розвитку конкурентоспроможності та інноваційного потенціалу економіки.

За результатами ґрунтовного аналізу стану та тенденцій розвитку малого і середнього бізнесу, в тому числі зовнішнього та внутрішнього середовища, існують такі проблеми [2; 8]:

- відсутність налагодженої та ефективної координації дій заінтересованих сторін (центральных та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань підприємців, міжнародних організацій та проектів міжнародної технічної допомоги, що діють на території України);

- неузгодженість державної політики у сфері розвитку підприємництва;

- нестабільне та непередбачуване регуляторне середовище, в якому функціонують суб'єкти малого і середнього підприємництва;

- відсутність взаємодії між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування щодо розв'язання поточних проблем малого і середнього підприємництва;

- недостатня інституційна спроможність реалізації державної політики у сфері розвитку підприємництва;

- низький рівень прямих іноземних інвестицій та обмежений обсяг інвестування в експортоорієнтовані підприємства;

- обмежене бюджетне фінансування внаслідок економічної рецесії 2014 - 2015 років (обмежена державна підтримка певних сфер державної політики, зокрема розвитку малого і середнього підприємництва);

- обмеженість доступу суб'єктів малого і середнього підприємництва до ресурсів (фінансових, майнових, природних тощо);

– невідповідність існуючої інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва як потребам малого і середнього підприємництва, так і кількості та якості надання послуг, на регіональному рівні.

Крім державної підтримки, одним із основних джерел створення умов для сталого розвитку бізнесу в Україні є міжнародна технічна допомога.

Міжнародна технічна допомога надається Україні на безоплатній та безповоротній основі країнами-донорами та міжнародними організаціями з 1992 року практично у всіх сферах економіки та суспільного життя.

У рамках надання Україні міжнародної технічної допомоги співробітництво здійснюється з 15 країнами, Європейським Союзом та понад 20 міжнародними організаціями.

Міжнародна технічна допомога суттєво впливає на процеси трансформації в Україні. Насамперед, це пов'язано з нестачею внутрішніх фінансових ресурсів, а також з відсутністю кваліфікованих кадрів, які мають відповідні досвід, знання та навички [3].

Наразі слід виділити ряд проблем, які стоять перешкодою малому та середньому бізнесу щодо отримання міжнародної технічної допомоги: відсутність практичного досвіду в проектному менеджменті; нерегулярна комунікаційна політика доступу до грантів; недостатній рівень знань іноземної мови (заявка заповнюється переважно англійською мовою); незахищеність права інтелектуальної власності; страх нести зобов'язання перед іноземними організаціями і донорами.

Представники Комітету з питань європейської інтеграції багаторазово звертали увагу на необхідність створення системи центрального моніторингу щодо використання тих коштів, що їх надає ЄС для допомоги [2,24]. Окремі перевірки, проведені в минулих роках, виявили, що ця допомога часто використовувалася недоцільно.

На сьогодні залишаються одними з пріоритетних програм ЄС в Україні направлених на підтримку малого та середнього бізнесу: Horizon 2020, Life Plus, Creative Europe, Erasmus for Young Entrepreneurs, Cosme.

ЄБРР пропонує гранти малим і середнім підприємствам для зростання їхнього бізнесу, допомагає залучати висококваліфікованих консультантів, здатних якісно трансформувати їх бізнес, і надає гранти для часткової оплати послуг консультантів.

Найпотужніша програма COSME - програма Європейського Союзу, спрямована на підвищення конкурентоспроможності підприємств малого та середнього бізнесу (МСБ), розрахована з 2014 до 2020 року із запланованим бюджетом в 23 млрд. євро. Передбачається доступ до таких складових програми:

- поліпшення умов доступу МСП на європейські ринки (забезпечення консультативних і аналітичних послуг,
- пов'язаних з експортно-імпоротною діяльністю підприємств, розширенням торговельно-економічних зв'язків);
- поліпшення умов функціонування МСП (імплементация Акта малого бізнесу для Європи (Small Business Act for Europe)
- формування культури ведення бізнесу.

"Карітас - Україна" реалізує Проект «Підтримка підприємців - внутрішньо переміщених осіб», завданням якого є надання матеріальної допомоги для відкриття / відновлення своєї справи.

Одночасно розглядаючи кредитування малого та середнього бізнесу ресурсами міжнародних фінансових організацій, можна виділити програми ЄБРР, Світового банку, Німецько-українського фонду, фонду "Євразія" Німецького банку реконструкції (KfW), Агентства США з Міжнародного Розвитку (USAID) та інших. Серед діючих в Україні можна назвати такі програми:

- 1) кредитну лінію ЄБРР, яка виступає джерелом довготермінового фінансування для українських малих та середніх підприємств. На сьогодні ця лінія пропонує до 2,5 млн. дол. США на строк до 5 років під ставку LIBOR+8 % річних;

2) програму мікрокредитування в Україні, яка розпочата Європейським банком реконструкції та розвитку. Ця програма є розширенням кредитної лінії для малих та середніх підприємств. Програма мікрокредитування має на меті підтримку розвитку мікро- та малих підприємств шляхом створення сприятливих умов для отримання банківських кредитів. Особлива увага приділяється тим бізнес-групам, які зазвичай не отримують належної уваги, наприклад, малі підприємці, які займаються дрібною торгівлею на місцевих ринках. Реалізація програми проходить за підтримки TACIS – Програми Європейського Союзу та USAID – Агентства США з міжнародного розвитку. З українського боку відповідальним за виконання проекту є НБУ;

3) програму Німецько-Українського Фонду (НУФ). Мета цього фонду – поліпшення доступу до кредитів для малих і середніх підприємств в Україні.

За допомогою ініціативи EU4Business initiative ЄС надає доступ до фінансування, підтримує вихід на нові ринки і ділиться ноу-хау, що дозволяє розвиватися малому бізнесу в Вірменії, Азербайджані, Білорусі, Грузії, Республіці Молдова та Україні [1].

Подолання трьох основних проблем української влади в роботі з міжнародною технічною допомогою: інституційна неспроможність держави працювати з проектами міжнародної допомоги, недостатня прозорість використання коштів та відсутність роботи з оцінки ефективності проектів дозволять підняти рівень довіри міжнародних донорів до українського малого та середнього бізнесу.

Список літератури:

1. Бизнес-форум Восточного партнерства способствует развитию цифровой экономики и инноваций. – Режим доступа: <https://eeas.europa.eu/ru/eu>

2. Про схвалення Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KR170504.html

3. Проблеми координації міжнародної технічної допомоги в Україні порівняно з польським досвідом. – Режим доступу: http://old.icps.com.ua/files/articles/33/58/coordination_ta_ukr.pdf

УДК 658.5.012.7:336

В. С. Котковський
к. е. н, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Криворізького економічного інституту
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КОНТРОЛІНГ: СУТНІСНИЙ ТА ПРОБЛЕМАТИЧНИЙ АСПЕКТ

Українські підприємства змушені існувати сьогодні в складних і нестабільних умовах зовнішнього середовища, що призводить до необхідності змінювати підходи до управління підприємством. Щоб успішно функціонувати на сучасному ринку, працювати з максимальним економічним ефектом, необхідно застосовувати сучасні методи управління підприємством, одним з яких є контролінг.

Розробку теоретичних основ і практичних рекомендацій щодо впровадження контролінгу в систему управління підприємством здійснювали як закордонні – Е. Майер, Д. Хан, А. Дайлен, так і вітчизняні вчені – О.В. Ареф'єва, Л.Л. Дякон, О.В. Оліфіров, М.С. Пушкар, Р.М. Пушкар, В.В. Прохорова, О.О. Терещенко [1-5]. У роботах цих авторів можна зустріти різні думки про сутність контролінгу, але всі вони єдині в тому, що для переведення процесу управління підприємством на більш якісний рівень необхідно впроваджувати контролінг.

Контролінг як система економічного управління широко застосовується в економічно розвинених країнах. Контролінг – це сукупність методів стратегічного управління, планування, обліку, аналізу та контролю,